

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת חוה אתי עטייה

פ/25/3691

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – עבודה כאיש צוות בכלי שיט כעבודה מועדפת), התשפ"ג–2023

1. תיקון לוח ח' בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995¹, בלוח ח', אחרי פרט (ז) יבוא:

"(ח) עבודה כאיש צוות ישראלי בכלי שיט כהגדרתם בחוק הספנות (ימאים), התשל"ג–1973²."

דברי הסבר

מספר כלי השיט הישראליים ומספר אנשי הצוות הישראלי בכלי שיט מצוי בשפל חסר תקדים (הנמוך בכל תולדות הספנות הישראלית). כך לדוגמה כ-75% מהתקנים שלגביהם הוראות הדין מחייבות העסקה של ישראלים מאוישים בפועל על ידי זרים.

בהתייחס לאינטרסים של המדינה, יכולת ההובלה מתבססת על אוניות ישראליות המאוישות על ידי קצינים ישראלים בהתאם לחוק. נוסף על כך, כ-60% מתשתית כוח האדם הימי שאמור לאייש את מכסת האוניות שנקבעו במניית הזהב של המדינה בצים הם זרים. אם לא יוחל שינוי, ייסתם הגולל על היכולת המעשית לקיים תשתית כוח אדם ימי ולמעשה ייפגע האינטרס הישראלי.

עידוד קליטת כוח אדם ישראלי כצוותים בכלי שיט יכול להתבצע רק על ידי הצבת אופק מקצועי ועידוד תעסוקה באמצעות מתן הטבות מס.

ללא פעולות כאמור, אובדן התשתית עלול להביא גם לאובדן של מאות מקומות עבודה לטובת העסקה של מאות ימאים ואנשי צוות זרים וחוסר יכולת לאייש עשרות רבות של משרות בשלוחות החוף. כל זאת מבלי שהובא בחשבון הצפי לכוח אדם ימי בשל הגידול בפעילות הנמלית.

מדינת ישראל מוקפת במדינות עוינות, 98% מהיבוא והיצוא מובל באוניות. ממשלות ישראל לדורותיהן הכירו בחשיבות הרבה של תשתית ספנות ימית, הן מבחינה אסטרטגית וכלכלית, והן לשמירה על ביטחונה של מדינת ישראל.

¹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.
² ס"ח תשל"ג מס' 716 מיום 24.8.1973 עמ' 329.

בהתבסס על ניסיונות העבר, בזמן מתיחות, נמנעות אוניות זרות מלפקוד את נמלי ישראל ובמקרה של מתיחות מתמשכת או במקרה של מתקפת טילים על נמלי ישראל, לא תהיה אפשרות להבטיח את צורכי המשק והצבא, ובכלל זה מוצרי דלק ופחם, ללא אוניות ישראליות המצוותות באנשי צוות ישראלים. היום ברור כי כדי לקדם את מדיניות ממשלת ישראל ואת הבטחת האינטרסים הלאומיים בכל הקשור ליכולת להבטיח את היבוא והיצוא בכל עת, הממשלה חייבת לנקוט צעדים אקטיביים שיבטיחו את קיומה של תשתית כוח האדם הימי הנחוץ לשם הפעלת הספנות הבינלאומית באופן בלתי תלוי בחסדים של נתיני מדינות זרות.

מטרת הצעת החוק היא לעודד חיילים וחיילות שהשתחררו מהצבא לעבוד כאנשי צוות בכלי שיט, הטבות אלו ימשכו צעירים למקצוע זה וישמרו על האינטרס הכלכלי, הלאומי והאסטרטגי של מדינת ישראל.

לפיכך, מוצע להוסיף עבודה כאיש צוות ישראלי בכלי שיט לרשימת העבודות המועדפות לפי חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"א בתמוז התשפ"ג (10.07.2023)